

Аналітичний центр
«Інститут законодавчих
ідей»
office@izi.institute
izi.institute
+38 (063) 763-85-09

Think tank
«Institute of legislative
ideas»
office@izi.institute
izi.institute
+38 (063) 763-85-09

ВИСНОВОК

за результатами проведення
антикорупційної експертизи проекту нормативно-правового акту¹

Назва акту	Проект Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку та умов надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції”
Висновок та рекомендації	Містить корупціогенні фактори

Опис проєкту.

Проектом пропонується затвердити Порядок та умови надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції (далі - Порядок).

Порядком пропонується визначити механізм використання коштів, передбачених Мінагрополітики у державному бюджеті за програмою “Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників” для державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції.

Державна підтримка страхування сільськогосподарської продукції здійснюється шляхом відшкодування страхувальникам частини сплачених страхових платежів за договором страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою від сільськогосподарських ризиків.

Корупціогенні фактори

1. Надмірні дискреційні повноваження

1.1. Згідно з пунктом 5 Порядку до переліку страховиків, які мають право провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою (далі - Перелік), **можуть бути включені** страховики, які отримали ліцензію на здійснення страхування сільськогосподарської продукції, відповідають вимогам Закону України “Про страхування”, **вимогам, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України**, та підписали з Мінагрополітики Меморандум про загальні засади співробітництва.

На підставі поданих документів та підписаного Меморандуму Мінагрополітики **включає** страховиків, які мають право провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, про що у триденний строк повідомляють страховиків (пункт 6 Порядку).

¹ Цей висновок підготовлений відповідно до Методології проведення антикорупційної експертизи законопроектів аналітичним центром “Інститут законодавчих ідей”

Вживання словосполучення "*може бути*" наділяє Мінагрополітики надмірними дискреційними повноваженнями самостійно, на власний розсуд приймати рішення – включати страховика в Перелік чи не включати. Як наслідок, Мінагрополітики зможе довільно вирішувати питання про початок страховиком діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою. Надання таких повноважень сприятиме виникненню корупційних ризиків та можливих зловживань у сфері державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції.

Відповідно до пункту 7 Порядку страховик **має право розпочати діяльність** зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою **після включення страховика до Переліку** та оприлюднення такої інформації Мінагрополітики.

При цьому, у проєкті не визначено порядок включення страховиків до Переліку, зокрема:

- строки розгляду заяви про включення та прийняття рішення;
- підстави відмови у включенні;
- процесуальна форма прийняття рішення;
- процедура оскарження рішення;
- строки включення.

Відсутність правового регулювання вказаних питань також наділяє Мінагрополітики надмірними дискреційними повноваженнями вирішувати їх на власний розсуд, що сприяє виникненню корупційних ризиків.

Окрім того, загальне посилання на відповідність "**вимогам, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України**" додатково свідчить про надмірність дискреційних повноважень Мінагрополітики під час включення до зазначеного Переліку, оскільки, відсутнє юридично визначене посилання на чіткий перелік нормативно-правових актів НБУ. Аналогічні зауваження стосуються пункту 5 Порядку.

Для усунення виявлених корупційних ризиків, в проєкті необхідно чітко визначити порядок включення страховиків до Переліку, а також імперативно встановити повноваження Мінагрополітики .

1.2. Пунктом 6 Порядку визначено, що Перелік **оприлюднюється** на офіційному веб-сайті Мінагрополітики.

Страховик **має право розпочати діяльність** зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою **після** включення страховика до Переліку та **оприлюднення такої інформації Мінагрополітики** (пункт 7 Порядку).

Проте проєктом не визначено строки і періодичність оприлюднення Переліку та інформації про включення страховика до Переліку.

Надання цих повноважень без будь-якої конкретизації та визначення вказаних положень дозволить Мінагрополітики встановлювати строки оприлюднення такої інформації на власний розсуд, довільно визначаючи коли страховик матиме право розпочати діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, що сприятиме виникненню корупційних ризиків та можливих зловживань Мінагрополітики.

Для усунення корупційного ризику потрібно встановити чіткі строки та періодичність оприлюднення Переліку та інформації про включення страховика до Переліку.

2. Прогалина

2.1. Як вже зазначалося вище, згідно з пунктом 5 Порядку до Переліку можуть бути включені страховики, які **підписали** з Мінагрополітики **Меморандум про загальні засади співробітництва** (далі - Меморандум).

Меморандум підписується терміном до кінця поточного бюджетного року з можливістю автоматичної пролонгації строку дії ще на рік у разі не втрати страховиком

відповідності вимогам абзацу другого цього пункту або подачі заяви про добровільне розірвання меморандуму.

На підставі підписаного Меморандуму Мінагрополітики включає страховиків до Переліку (пункт 6 Порядку).

Отже, відповідно до проєкту, підписання з Мінагрополітики Меморандуму є обов'язковою умовою включення страховика до Переліку та початку діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою. Однак проєктом не визначений правовий статус Меморандуму, зокрема:

- зміст та/або обов'язкові положення Меморандуму;
- порядок та умови підписання Меморандуму;
- права та обов'язки сторін Меморандуму.

Зазначені прогалини допускають довільне тлумачення правових норм, що дозволить Мінагрополітики на власний розсуд визначати зміст Меморандуму та включати в його текст будь-які положення, без врахування інтересів страховиків.

Відсутність у проєкті належного правового регулювання вказаного питання сприятиме безпідставному обмеженню діяльності страховиків, порушенню їх прав та виникненню корупційних ризиків, а також можливих корупційних зловживань.

З метою усунення корупційних ризиків, рекомендуємо у проєкті встановити чіткі вимоги до Меморандуму та визначити порядок його підписання.

2.2. Відповідно до пункту 5 Порядку для включення до Переліку страховики подають до Мінагрополітики, в тому числі, **лист підтвердження** Національного банку України про відповідність вимогам пункту 2 статті 4 Закону України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” та вимогам встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Проте проєктом не визначені вимоги до такого “листа підтвердження” та не визначені порядок і строки його надання, хоча цей “лист підтвердження” згідно з проєктом є обов'язковою умовою включення страховика до Переліку та початку діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

Відсутність належного регулювання процедури надання “листа підтвердження”, допускає довільне тлумачення правових норм суб'єктами владних повноважень. Тому прийняття та реалізація проєкту у запропонованій редакції може призвести до необґрунтованого обмеження діяльності страховиків, порушення їх прав та виникнення корупційних ризиків, а також можливих корупційних зловживань.

Усунення корупційних ризиків можливе шляхом встановлення чітких вимог до “листа підтвердження” та визначення порядку і строків його надання.

2.3. Згідно з пунктом 14 Порядку уповноважений страховик розглядає подані страхувальниками заявки для отримання права на компенсацію та за результатами оцінки заявок страхувальників на відповідність вимогам, визначеним абзацом другим пункту 3 Порядку, включає таких страхувальників до реєстру компенсаційних виплат.

Однак у проєкті не визначено строк розгляду заявки та порядок оцінки заявок і підтвердження відповідності вимогам, що допускає його довільне визначення. Відсутність чіткої регламентації зазначених питань сприяє виникненню корупційних ризиків, оскільки може призвести до прийняття уповноваженим страховиком рішень щодо включення або не включення страхувальників до реєстру компенсаційних виплат на власний розсуд, що сприяє виникненню корупційних ризиків.

Для усунення виявленої прогалини необхідно встановити порядок та строки розгляду заявок на отримання права на компенсацію.

